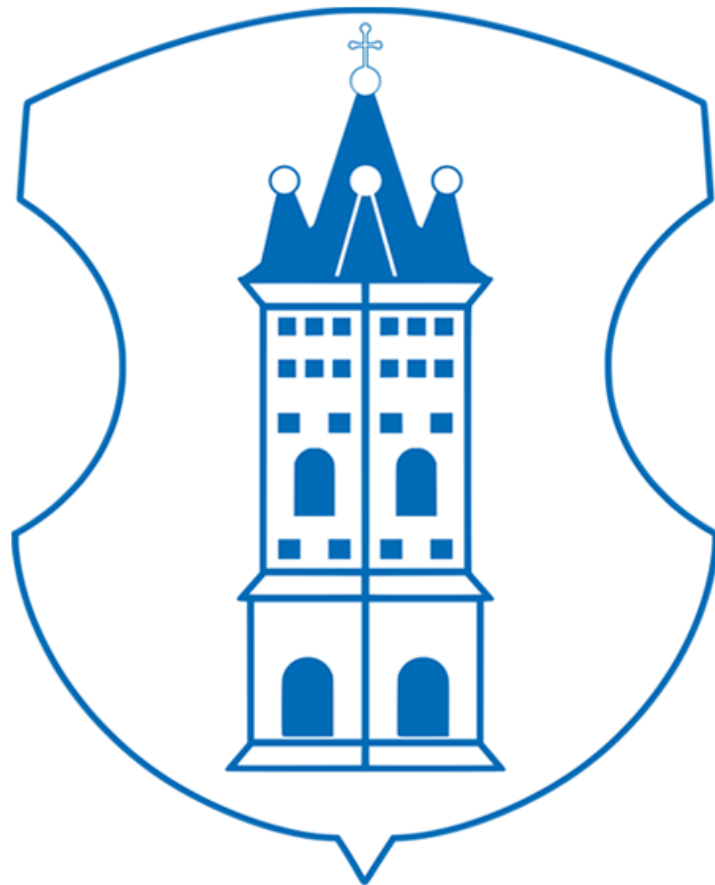

ARVIOINTI YLÄKOULUSSA

SISÄLLYS

1	ARVIOINNISTA PAIKALLISESTI PÄÄTETYT ASIAT	3
1.1	Opintojen aikaisen formatiivisen arvioinnin ja palautteen antamisen periaatteet, kokonaisuus ja pedagogin tehtävä oppimisen edistämässä	3
1.2	Itsearvioinnin edellytysten tukeminen sekä itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin periaatteet.....	4
1.3	Opinnoissa etenemisen, luokalta siirtymisen ja luokalle jättämisen periaatteet ja käytännöt	5
1.4	Arviointi ja palautteen antamisen käytännöt nivelkohdissa	6
1.5	Valinnaisten aineiden arviointi	6
1.6	Tukea tarvitsevan oppilaan arviointi.....	6
1.7	Maahanmuuttajaoppilaan arviointi	7
1.8	Käyttäytymisen arviointi ja sen perustana olevat tavoitteet ja arviointiperusteet	8
1.9	Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi, todistukset ja niiden antamiseen liittyvät käytännöt sekä sanallisen ja numeroarvioinnin käyttö eri oppiaineissa sekä käyttäytymisen arvioinnissa	10
1.10	Muut tiedottamisen ja arviointipalautteen antamisen muodot ja ajankohdat sekä yhteistyö huoltajien kanssa vuosiluokilla 7-9	11
2	PÄÄTTÖARVIOINTI	11
2.1	Päätöarvioinnin toteutus	11
2.2	Päätöarvosanan muodostaminen	11

1 ARVIOINNISTA PAIKALLISESTI PÄÄTETYT ASIAT

Oppimisen arviointia koskevaa opetussuunnitelmaosuutta valmisteltaessa on pohdittu, miten arviointia ja palautteen antamista kehitetään oppimista edistävänä pedagogisena kokonaisuutena. Laadinnassa on määritelty monipuolisten arviointimenetelmien käyttö, arviointiperusteiden yhteinen käsittely ja käyttäminen sekä päättöarvosanojen muodostaminen yhtenäisin perustein. Valtakunnalliset oppiainekohtaiset arviointikriteerit 6. vuosiluokan loppuun sekä päättöarvioinnin kriteerit ja päättöarvosanan muodostamisen periaatteet on siirretty opetussuunnitelman perusteista Tornion kaupungin opetussuunnitelmaan sellaisenaan.

1.1 Opintojen aikaisen formatiivisen arvioinnin ja palautteen antamisen periaatteet, kokonaisuus ja pedagogin tehtävä oppimisen edistämässä

Formatiivinen arviointi on oppilaiden osallisuutta edistävää, keskustelevaa ja vuorovaikutteista arviointia. Sen tavoitteena on tukea oppilasta hänen oman oppimisprosessinsa ymmärtämisessä. Opettajan tulee kannustaa ja antaa palautetta oppimisprosessin aikana sekä tehdä näkyväksi oppilaan edistyminen koko oppimisprosessin ajan. Formatiivisessa arvioinnissa on keskeistä, että opettaja havainnoi oppilaan oppimista ja työskentelyä tunneilla. Arviointi ei siis perustu vain oppimisprosessin lopputulokseen.

Arviointiperusteet tehdään oppilaalle selväksi opetuksen alkaessa. Arvioinnin muotoihin vaikuttaa merkittävästi ikäkausi; myös oppiaineen ominaispiirteet ohjaavat arviointia. Tietopohjaisten oppiaineiden arviointi voi olla toisen tyyppistä kuin taitopohjaisten. Oleellista on, että arviointi on monipuolista. Opettaja voi käyttää arvioinnin tukena esimerkiksi erityyppisiä kirjoitustehtäviä, oppimispäiväkirjoja, työkokeita tai tutkivan oppimisen tehtäviä. Myös erilaisia yksilökokeita, pari- tai ryhmäkokeita sekä kirjallisia ja suullisia kokeita voidaan käyttää arvioinnin välineinä. Opintoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppimista arvioidaan monin eri tavoin, kuten jatkuvan arvioinnin keinoin (muun muassa koti- ja tuntitehtävien osaaminen, yhteiseen työskentelyyn osallistuminen, projektityös-

kentely ja motivoituneisuus), kirjallisin ja suullisin kekein sekä itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Oppimisprosessin aikana oppilaalle annetaan palautetta myönteisessä hengessä. Palautetta voi antaa monin eri keinoin, esim. suullisesti oppitunnilla.

1.2 Itsearviointin edellytysten tukeminen sekä itsearviointin ja vertaisarvioinnin periaatteet

Opetuksessa kehitetään oppilaiden edellytyksiä itsearviointiin antamalla tilaa oppimisen ja opintojen edistymisen pohdintaan ja kehittämällä itsearviointitaitoja. Oppilaita ohjataan niin yksilöinä kuin ryhmänä havainnoimaan oppimistaan ja sen edistymistä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä. Tarkoitus on, että opettajat auttavat oppilaita ymmärtämään tavoitteet ja etsimään niiden saavuttamiseksi parhaita toimintatapoja.

7-9- luokilla huomion kiinnittäminen onnistumisiin ja vahvuuksiin on edelleen tärkeää, mutta oman oppimisen ja opintojen edistymisen tarkastelu voi olla analyttisempää. Se ohjaa oppilaita toimimaan yhä itseohjautuvammin. Myös tällöin opettajien on tärkeä kehittää oppilaiden keskinäistä arviointikeskustelua eli vertaisarviointia osana ryhmän työskentelyä. Näin oppilailla on mahdollisuus oppia antamaan ja saamaan rakentavaa palautetta. Itsearviointin ja vertaisarviointin avulla jokainen oppilas voi tulla tietoiseksi edistymisestään ja ymmärtää, miten itse voi vaikuttaa oppimiseensa ja koulutyössä onnistumiseen. Vertaisarviointi ei saa johtaa oppilaiden väliseen vallankäyttöön.

Itse- ja vertaisarviointi perustuvat tavoitteisiin. Tavoitteita asetetaan yksittäisille oppitunneille, opintokokonaisuuksille tai lukukaudeksi. Tavoitteita voi asettaa oppilas itsenäisesti, opettajan kanssa yhteistyössä tai oppilas, opettajat sekä huoltajat yhdessä. Oppilasryhmä voi myös asettaa koko ryhmää koskevia tavoitteita. Arvioinnin kohteena voivat olla oppiaineen tiedolliset ja taidolliset tavoitteet sekä työskentelytaidot.

Itse- ja vertaisarviointia voidaan toteuttaa tavoitelähtöisesti opintojakson alussa, formatiivisesti opintojakson aikana tai summatiivisesti opintojakson päättyessä. Oppilas voi myös arvioida opintojakson aikana annetut tehtävät itse annettujen arviointiohjeiden mukaisesti.

1.3 Opinnoissa etenemisen, luokalta siirtymisen ja luokalle jättämisen periaatteet ja käytännöt

Vuosiluokan hyväksytyn suorittamisen ja luokalta siirtymisen periaatteet sekä luokalle jättämisen periaatteet määräytyvät perusopetuslain, perusopetusasetuksen ja Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ohjeiden mukaisesti. Päätöksen tekevät oppilasta opettavat opettajat ja rehtori yhdessä. Päätöksentekoon osallistuu tarvittaessa myös joku muu asiantuntija.

Jos oppilas on suorittanut vuosiluokan oppimäärän hyväksyttävästi, hänet siirretään seuraavalle luokalle, ellei hänen yleinen opintomenestyksensä vaadi luokalle jättämistä. Ennen luokalle jättämistä on kuultava huoltajaa. Oppilas voidaan siirtää seuraavalle vuosiluokalle siinäkin tapauksessa, että hänellä on jossakin aineessa hylätty arvosana, jos opettajat arvioivat hänen selviävän seuraavasta vuosiluokasta.

Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle, mikäli hänen suorituksensa yhdessä tai useammassa vuosiluokan oppimäärään kuuluvassa aineessa on hylätty. Oppilaalle varataan kuitenkin mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa hyväksyttävät tiedot ja taidot asianomaisessa aineessa tai aineissa opetukseen osallistumatta. Jos suoritusmahdollisuus annetaan lukuvuoden päätyttyä, luokalle jättämisestä voidaan tehdä ehdollinen päätös. Ehdollisessa päätöksessä mainitaan ne vuosiluokan oppimäärän osa-alueet, joiden hyväksytyt suorittaminen erillisessä koeksessa on vuosiluokalta siirtymisen edellytyksenä.

Luokalle jäämistä pyritään estämään tukitoimilla sekä kodin ja koulun välisellä yhteistyöllä. Jos luokalle jäänti uhkaa, tukitoimia laajennetaan. Edellä mainitut tukitoimet toteutetaan kolmiportaisen tuen mukaisesti.

1.4 Arviointi ja palautteen antamisen käytännöt nivelkohdissa

Kuudennelta vuosiluokalta seitsemännelle vuosiluokalle siirryttäessä järjestetään siirtopalavereita, joiden tarkoituksena on välittää tietoa oppilaiden työskentelystä ja oppimisen taidoista.

1.5 Valinnaisten aineiden arviointi

Alle 2 vvk valinnaiset oppiaineet arvioidaan sanallisesti muut numeroin.

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset (musiikin, kuvataiteen, käsityön, liikunnan ja kotitalouden) ovat osa yhteisinä oppiaineina opettavien taide- ja taitoaineiden oppimäärää, ja ne myös arvioidaan osana niiden opetusta. Näistä opinnoista ei tule erillistä arviota lukuvuositodistukseen tai päättötodistukseen.

Myös vuosiluokilla 8-9 suoritettut valinnaiset alle 2 vvk opintokokonaisuudet voivat korottaa kyseisen taide- ja taitoaineen päättöarvosanaa.

Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät arvioidaan vuosiluokilla 7–9 numeroin. Valinnainen B2-kieli arvioidaan numeroin. Huoltajan ja oppilaan kirjallisesti pyytäessä B2-kieli voidaan arvioida myös sanallisesti (suoritettu-hylätty).

1.6 Tukea tarvitsevan oppilaan arviointi

Oppimisvaikeudet tulee ottaa huomioon oppilaan arvioinnissa. Tämä koskee myös oppilaita, joiden vaikeudet ovat lieviä ja joille ei ole tehty erityisen tuen päätöstä. Arviointipalaute auttaa oppilasta tunnistamaan omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Arvioitaessa tulee käyttää menetelmiä, joiden avulla oppilas kykenee mahdollisimman hyvin osoittamaan osaamisensa. Keinoja voivat olla mm.:

- suullinen koe
- mahdollisuus suorittaa koe pienemmissä osissa
- mahdollisuus tehdä koe pienemmässä ryhmässä tai avustettuna
- koetehtävien äänen lukeminen

Jos oppilas opiskelee oppiaineen yleisen oppimäärän mukaisesti, oppilaan suorituksia arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin ja kuvauksiin oppilaan hyvästä osaamisesta.

Erityistä tukea saavan oppilaan arvioinnin periaatteet määritellään henkilökohtaisessa opetuksenjärjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS).

Jos erityisen tuen päätöksessä päätetään, oppilas opiskelee yksilöllistetyn oppimäärän mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa, arvioidaan oppilaan suorituksia henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin hänelle yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin perustuen. Silloin oppilaan osaamista ei arvioida suhteessa opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin hyvän osaamisen kuvauksiin. Yksilöllistettyjen oppimäärien mukaisesti opiskelluissa oppiaineissa voidaan käyttää sanallista arviota kaikilla vuosiluokilla.

Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan oppilaan arviointi perustuu perusopetuksen yleisiin oppimääriin tai yksilöllistettyihin oppimääriin, sen mukaan mitä oppilaan erityistä tukea koskevassa päätöksessä on päätetty.

1.7 Maahanmuuttajaoppilaan arviointi

Maahanmuuttajaoppilaiden eri oppiaineiden arvioinnissa lähtökohtana on oppilaan vähitellen kehittyvä kielitaito. Arvioinnissa otetaan monipuolisesti huomioon oppilaan tausta. Oppilas, joka ei puutteellisen kielitaidon vuoksi voi suorittaa koko vuosiluokan oppimäärää, voidaan siirtää seuraavalle vuosiluokalle, jos oppilaan opettajat ja rehtori katsovat, että hänellä on valmiuksia selviytyä seuraavan vuosiluokan tavoitteista.

Vuosiluokilla 7–9 oppilasarvioinnissa käytetään numeroarvostelua, jota voidaan täydentää sanallisella arvioinnilla. Puutteellisen suomen kielen taidon vuoksi oppiaineita voidaan aluksi arvioida osallistumismerkinnällä.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine arvioidaan joko suomi toisena kielenä- tai suomi äidinkielenä –oppimäärän mukaisesti sen mukaan, mitä opiskeltavasta oppimäärästä on maahanmuuttajaoppilaan osalta päätetty. Maahanmuuttajien äidinkieli-

oppimäärä arvostellaan numerolla päättötodistukseen, mikäli oppilas on opiskellut sitä vuosiluokkien 7-9 aikana vähintään kaksi vuosiviikkotuntia. Muussa tapauksessa se arvioidaan merkinnällä "hyväksytty". Samaa kieltä ei voida arvioida sekä vieraana kielenä että äidinkielenä. Jos oppilas on opiskellut maahanmuuttajien äidinkieli- oppimäärän mukaisesti, todistukseen merkitään, mitä kieltä hän on opiskellut.

Muilta osin oppilaiden opintojen aikaisessa arvioinnissa (eteneminen vuosiluokittain arvioitavat oppiaineet) noudatetaan perusopetuksen valtakunnallisia perusteita.

1.8 Käyttäytymisen arviointi ja sen perustana olevat tavoitteet ja arviointiperusteet

Käyttäytyminen arvioidaan todistuksissa omana kokonaisuutenaan, eikä se vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arvioon. Käyttäytymisen arvioinnissa tärkeää on oppilaan itsearviointi ja arviointikeskustelut luokanopettajan/luokanvalvojan, oppilaan ja huoltajan kesken. Oppilaalle annetaan käyttäytymisestä ohjaavaa palautetta suhteessa opetussuunnitelmassa käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin.

Käyttäytyminen arvioidaan kaikilla vuosiluokilla samoin kriteerein, ikäkausi huomioiden. Arviointi perustuu koulun opetussuunnitelman käyttäytymiselle annettuihin tavoitteisiin ja järjestyssääntöihin. Opettajat arvioivat oppilaan käyttäytymisen yhdessä.

Käyttäytymisen tavoitteet

Oppilas

- toimii vastuuntuntoisesti
- käyttäytyy koulun arjessa tilanteen edellyttämällä tavalla
- toimii rehellisesti ja luotettavasti
- ottaa huomioon toiset ihmiset

- kunnioittaa ihmisen perusoikeuksia
- antaa toisille työrauhan
- saapuu ajoissa oppitunneille ja koulun kaikkiin tilaisuuksiin
- ottaa huomioon sekä oman että muiden kouluyhteisön jäsenten turvallisuuden
- pitää huolta omista, luokan ja koulun yhteisistä tavaroista ja tiloista
- ottaa huomioon ympäristökysymykset koulun arjessa.

Arvosanojen kuvaus

Käyttäytymisen arvioinnissa pyritään ottamaan huomioon oppilaan kehitysvaihe ja elämäntilanteet..

10 (erinomainen) - Oppilas on saavuttanut erinomaisesti käyttäytymisen tavoitteet. Hän edistää aktiivisesti omalla toiminnallaan hyvää käyttäytymistä.

9 (kiitettävä) - Oppilas on saavuttanut kiitettävästi käyttäytymisen tavoitteet. Oppilaan käytös on lähes aina tavoitteiden mukaista.

8 (hyvä) - Oppilas on saavuttanut hyvin käyttäytymisen tavoitteet. Hän suhtautuu koulunkäyntiin, kouluyhteisöön ja yhteiseen omaisuuteen yleensä myönteisesti. Hänen käytökseensä on jouduttu mahdollisesti puuttumaan satunnaisesti.

7 (tydyttävä) - Oppilas on saavuttanut tyydyttävästi käyttäytymisen tavoitteet. Hän suhtautuu koulunkäyntiin, kouluyhteisöön ja yhteiseen omaisuuteen vaihtelevasti. Hän häiritsee usein opiskelua eikä noudata aina koulun järjestyssääntöjä. Hänen käytökseensä on jouduttu puuttumaan puhuttelemalla ja/tai muilla toimenpiteillä.

6 (kohtalainen) - Oppilas on saavuttanut kohtalaisesti käyttäytymisen tavoitteet. Hän suhtautuu koulunkäyntiin, kouluyhteisöön tai yhteiseen omaisuuteen kielteisesti. Hän häiritsee opiskelua ja rikkoo järjestyssääntöjä. Hänen käytökseensä on epäasiallista ja loukkaavaa. Hänen käytökseensä on puututtu usein kurinpidollisin toimin.

5 (välttävä) - Oppilas on saavuttanut välttävästi käyttäytymisen tavoitteet. Hän rikkoo koulun järjestyssääntöjä jatkuvasti ja tietoisesti. Hänen käytöksensä on erittäin epäasiallista ja loukkaavaa. Hänen käyttökseensä on puututtu erittäin usein kurinpidollisin toimin. Oppilas tarvitsee valvontaa selviytyäkseen koulu-työstä.

4 (heikko) - Oppilas ei ole koulun kurinpitokeinoin ojennettavissa ja on vaaraksi kouluyhteisölle.

1.9 Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi, todistukset ja niiden antamiseen liittyvät käytännöt sekä sanallisen ja numeroarvioinnin käyttö eri oppiaineissa sekä käyttäytymisen arvioinnissa

Koulu vaikuttaa merkittävästi siihen, millaisen käsityksen oppilaat muodostavat itsestään oppijoina. Suurin osa arvioinnista on oppilaan ja opettajan välistä vuorovaikutusta. Monipuolinen arviointi ja siihen perustuva ohjaavan palautteen antaminen ovat opettajan keinoja oppilaan oppimisen tukemiseen. Arvioinnin myötä saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan oppilaiden tarpeiden mukaisesti.

Vuosiluokkien 7–9 todistuksissa käytetään numeroarviointia. Syyslukukauden päätteeksi annetaan lukukausitodistus ja kevätlukukauden päätteeksi lukuvuositodistus. Todistukset sisältävät oppiaineiden ja käyttäytymisen arvosanat. Todistusten yhteydessä voidaan käyttää liitteitä.

Maahanmuuttajataustaisten ja vieraskielisten oppilaiden arvioinnissa voidaan käyttää sanallista arviointia koko perusopetuksen ajan lukuun ottamatta päättöarviointia. Arvioinnissa otetaan huomioon kunkin oppilaan kielitausta sekä kehittyvä suomen kielen taito. Arvioinnissa käytetään oppilaan tilanteeseen sovitettuja, monipuolisia ja joustavia arviointitapoja, jotta oppilas voi osoittaa edistymistään mahdollisista suomen kielen puutteista huolimatta.

Yksilöllistettyjen oppimäärien arvioinnissa voidaan käyttää tähdellä merkittyä sanallista tai numeerista arviointia tai niiden yhdistelmää HOJKSissa määriteltävällä tavalla. Sinä lukuvuonna, jolloin oppiaineen oppimäärä päättyy, käytetään tähdellä merkittyä numeerista arviointia, jota voidaan täydentää sanallisella arviolla. Todistusohjeet on laadittu opetussuunnitelman perusteissa määrättyjen ohjeiden mukaisesti.

1.10 Muut tiedottamisen ja arviointipalautteen antamisen muodot ja ajankohdat sekä yhteistyö huoltajien kanssa vuosiluokilla 7-9

Arvioinnin vuosikello löytyy liitteestä.

2 PÄÄTTÖARVIOINTI

2.1 Päätöarvioinnin toteutus

Päätöarviointi toteutuu pääosin 9. luokan lopussa, mutta osassa oppiaineita mahdollisesti jo 7. tai 8. luokalla. Päätöarvioinnin oppiainekohtaiset kriteerit on määriteltävä opetussuunnitelman perusteissa, ja ne ovat sellaisenaan Tornion kaupungin opetussuunnitelmassa.

Päätötodistus on laadittu opetussuunnitelman perusteissa määrättyjen ohjeiden mukaisesti.

2.2 Päätöarvosanan muodostaminen

Perusopetuksen päätöarvosanojen tulee olla annettu yhdenvertaisin perustein. Päätöarvosanan muodostamista varten on näissä opetussuunnitelman perusteissa määriteltävä kaikkiin yhteisiin oppiaineisiin sekä vapaaehtoisien kielen A-oppimäärään valtakunnalliset päätöarvioinnin kriteerit sekä päätöarvosanan muodostamisen periaatteet.

Perusopetuksessa oppilaan päättöarvosanaa ei muodosteta suoraan oppilaan aiempien kurssi-, jakso- tai lukuvuositodistusten arvosanoista lasketun keskiarvon perusteella. Koska osaamisen kehittyminen on aina kumuloituvaa, päättöarvosanan muodostamisen tulee perustua oppilaan opintojen päättyessä osoittamaan osaamisen tasoon suhteessa oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin.

Päättöarvioinnin kriteerit määrittelevät numeroarvosanaan kahdeksan (8) vaadittavan tieto- ja taitotason kussakin oppiaineessa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin oppiaineen eri kriteerien kuvaamaa osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta. Oppilas on saavuttanut perusopetuksen yleisen oppimäärän mukaiset tavoitteet oppiaineessa välttävästi (5) mikäli hän osoittaa jossakin määrin oppiaineelle asetettujen tavoitteiden mukaista osaamista. Tällöin oppilas on suorittanut yleisen oppimäärän ko. oppiaineessa hyväksytysti. Arvosanan muodostaminen perustuu myös tässä tapauksessa oppilaan osoittamaan keskimääräiseen osaamiseen, eli välttävän tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida hylätyn (4) suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Perusopetuksen päättöarvioinnissa numeroin arvioitavat yhteiset oppiaineet ovat äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, matematiikka, fyysiikka, kemia, biologia, maantieto, terveystieto, uskonto tai elämänskatsomustieto, historia, yhteiskuntaoppi, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta sekä kotitalous. Äidinkielessä ja kirjallisuudessa oppilas on voinut opiskella kahta tähän oppiaineeseen näissä opetussuunnitelman perusteissa määriteltä oppimäärää. Tällöin arvioidaan molemmat oppilaan suorittamat äidinkieli ja kirjallisuus- oppiaineen oppimäärät.

Mikäli oppilas on perusopetuslain 18 §:ssä tarkoitetulla päätöksellä vapautettu kokonaan jonkin perusopetuksen oppimäärään kuuluvan oppiaineen opiskelusta, ei tätä oppiainetta arvioida. Jos oppilas on vaihtanut äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen tai vieraiden kielten oppimäärää, arvioidaan päättöarvioinnissa

se oppimäärä, jota hän on viimeksi opiskellut. Samoin menetellään, jos oppilas on vaihtanut katsomusaineesta tai sen oppimäärästä toiseen.

Ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimääristä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan sanallisesti. Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan jonkin yhteisen aineen syventäviksi opinnoiksi, sen suoritus voi korottaa kyseisen oppiaineen arvosanaa (valinnaisuuden arviointi).

Jos erityistä tukea saava oppilas opiskelee oppiaineen yleisen oppimäärän mukaisesti, oppilaan suoriutumista arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin ja arvioinnissa käytetään päättöarvioinnin kriteerejä. Jos erityisen tuen päätöksessä päätetään, että oppilas opiskelee yksilöllistetyn oppimäärän mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa, arvioidaan oppilaan suoriutumista näissä oppiaineissa henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS) hänelle määriteltyihin, yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin ja sisältöihin perustuen. Silloin arviointia ei tehdä suhteessa opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin päättöarvioinnin kriteereihin. Yksilöllistettyjen oppimäärien mukaisesti opiskelluissa oppiaineissa voidaan käyttää numeroarvioinnin sijasta sanallista arviota myös päättöarvioinnissa.